

Nr 63

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1961/62.

(1:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkterna 172 och 173) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1961/62 beräkna till Ersättning till försvarets fastighetsfond: Kasernbyggnaders delfond ett förslagsanslag av 103 300 000 kronor samt till Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond ett förslagsanslag av 29 020 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 59, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 10 februari 1961, föreslagit riksdagen att dels godkänna vid berörda statsrådsprotokoll såsom bilaga fogat förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1961/62, dels för nämnda budgetår under fjärde huvudtiteln anvisa följande förslagsanslag, nämligen Ersättning till försvarets fastighetsfond: Kasernbyggnaders delfond 103 950 000 kronor och Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond 28 370 000 kronor, dels godkänna i förenämnda statsrådsprotokoll framlagda förslag om befrielse för dödsboet efter Alfred Nilsson från gäldande av kronans fordran å 8 510 kronor, dels ock godkänna i samma statsrådsprotokoll framlagda förslag om avveckling av »Lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål».

Beräkningen av delposterna Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. under försvarsgrenarnas delfonder sker för närvarande i enlighet med de principer som angivits i propositionen 1945: 180. I överensstämmelse härmed beräknas medelsbehovet till viss procent av den faktiska byggnadskostnaden för varje särskild fastighet, omräknad till 1935 års prisnivå. Byggnadsbeståndet uppdelas med hänsyn till byggnadernas ålder i tre grupper. För byggnader i första gruppen skall grundunderhållskvoterna utgöra, för arméns och flygvapnets delfonder 1,1 % och för marinens delfond 1,5 % vid 1935 års underhållskostnadsnivå. Vid denna fördelning utgör den genomsnittliga grundunderhållskvoten 1,1745 %. Med hänsyn till föreslagen sammanslagning av försvarsgrenarnas delfonder till en delfond har fortifikationsförvaltningen föreslagit, att vid bifall till sammanslag-

ningen en till 1,2 % avrundad, enhetlig grundunderhållskvot samtidigt fastställs att gälla från och med budgetåret 1962/63 för de sammanslagna delfonderna. Departementschefen anser, under förutsättning av bifall till förslaget om sammanslagning av de tre försvarsgrensdelfonderna, att övergång till en enhetlig grundunderhållskvot av 1,2 % för samtliga byggnader tillhörande första gruppen å kasernbyggnaders delfond bör komma till stånd från och med budgetåret 1962/63.

Vid prövning inom försvarsdepartementet av medelsbehovet för iståndsättningsarbeten å befästningar har ifrågasatts, huruvida fortifikationsförvaltningens bedömning av frågan om anlåtande av investeringsmedel eller på fastighetsfondens stat upptagna iståndsättningsmedel för bekostande av fortifikatorisk modernisering av befästningar är ändamålsenlig och lämplig. Departementschefen förutsätter, att den utredningsman, som med stöd av Kungl. Maj:ts den 14 oktober 1960 givna bemyndigande tillkallats för att verkställa utredning rörande redovisningen av försvarets befästningar, vid fullgörande av uppdraget jämväl har sin uppmärksamhet riktad på nu behandlade spörsmål.

Departementschefen har ingen erinran mot riksräkenskapsverkets förslag rörande sättet för beräkning av inkomster och utgifter på fastighetsfondens stat för nästa budgetår. Departementschefen förutsätter således att vid beräkning av medelsbehovet hänsyn tages till att vissa markområden med byggnader och anläggningar m. m. i enlighet med riksdagens beslut skall övertagas av Karlskronavarvet Aktiebolag.

Departementschefen biträder jämväl myndigheternas förslag till sammanförande av delposterna Underhåll av övningsfält m. m. (arméns och marinens delfonder) och Iståndsättningsarbeten för övnings- och skjutfält m. m. (arméns delfond) samt Underhåll av jordbruksfastigheter m. m. (flygvapnets delfond) till en gemensam delpost under kasernbyggnaders delfond benämnd Underhåll och iståndsättning av övnings- och skjutfält m. m.

De behovsprövade underhållsmedlen som avses för arbeten av större omfattning (iståndsättningsarbeten) har under större delen av 1950-talet varit snävt beräknade. För budgetåren 1958/61 har de behovsprövade underhållsmedlen i viss utsträckning och successivt höjts. Detta har skett med hänsyn till den risk för kapitalförstöring som eftersatt underhåll kan leda till. Av fortifikationsförvaltningens redogörelse för medelsbehovet under nästa budgetår och av vid förevarande frågas beredning inom försvarsdepartementet inhämtad ytterligare utredning i ämnet framgår, bland annat, att för någorlunda anpassning av byggnadsbeståndet efter utvecklingens krav och oundgängligen nödvändig modernisering av befästningar föreligger ett stort behov av iståndsättningsarbeten under en följd av år. Riskerna för kapitalförstöring är mest påtagliga när det gäller arméns fastighetsbestånd. Fortifikationsförvaltningen har vidare gjort särskilda fram-

ställningar om medelsanvisning under kasernbyggnaders delfond med sammanlagt 1 119 000 kronor för vissa iståndsättningsåtgärder i anledning av vissa bränder. Av anförda skäl föreslår departementschefen en ytterligare uppräknig av posterna för iståndsättningsarbeten under de båda delfonderna. Av fortifikationsförvaltningens medelsäskanden framgår vidare, att på grund av den under tidigare budgetår otillräckliga medelstilldelningen till underhåll av hamnanläggningar har uppstått ett ackumulerat reparationsbehov. Departementschefen framhåller i detta sammanhang, att hans beräkning av medelsbehovet för underhåll av hamnanläggningar påverkats av en av bolagsbildningen i Karlskrona föranledd omräkning av vissa poster på fortifikationsförvaltningens statförslag.

I årets statsverksproposition (bil. 6, s. 41 ff.) har föreslagits överföring från anslag som i riksstaten upptagits för annat ändamål än avlöningar (sakanslag) till avlöningsanslag av lönekostnader för, bland annat, tjänstemän vid fortifikationssektionerna (byggnadsavdelningarna) i militärbefälsstaber, örlogssvarv och kustartilleriförsvaret. I enlighet härmed har vid beräkningen av posterna för iståndsättningsarbeten räknats med minskning av posterna med ett sammanlagt belopp av två miljoner kronor — varav för kasernbyggnaders delfond 1 350 000 kronor och för befästningars delfond 650 000 kronor — motsvarande uppskattade avlöningskostnader under nästa budgetår för sagda, hittills med anlitande av iståndsättningsmedel avlönade tjänstemän.

Beträffande beräkningen av de olika posterna i övrigt under de båda delfonderna biträder departementschefen fortifikationsförvaltningens förslag. Anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. torde således uppföras med ett belopp av 82 748 000 kronor, varav 62 908 000 kronor för kasernbyggnaders delfond och 19 840 000 kronor för befästningars delfond.

Departementschefen förutsätter, att det skall ankomma på Kungl. Maj:t att medge den jämkning inom delfonderna mellan de särskilda delposterna inom slutbeloppens ram, som kan finnas erforderlig.

Mot myndigheternas förslag om eftergivande av viss kronans fordran hos dödsboet efter Alfred Nilsson i Tand (s. 16 och 17 i statsrådsprotokollet) har departementschefen icke funnit anledning till erinran.

Under rubriken Diverse inkomster har anmälts, att statskontoret i skrivelse den 23 maj 1960 föreslagit avveckling av lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål. Statskontoret erinrar om att 1902 års riksdag (prop. 61; SU 47; rskr 68) beslutade, att vissa inbesparade försäljningsmedel och köpeskillingar, avseende av lantförsvaret disponerade områden, skulle sammanföras samt av statskontoret förvaltas och förräntas såsom en särskild fond, benämnd »Lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål», att av Kungl. Maj:t, efter riksdagens medgivande i varje särskilt fall, användas för sagda ändamål, samt att

de belopp, som av försäljningsmedlen ytterligare besparades, skulle tillgodoföras fonden för att på enahanda sätt användas. Statskontoret anför vidare, att för utförande av vissa byggnadsföretag vid armén betydande belopp efter riksdagens beslut förskjutits av tillgängliga medel för att i sinom tid ersättas av nu ifrågakvarande eller annan fond, till vilken köpeskillingen för försålda fastigheter, anslagna till lantförsvaret, kunde komma att inflyta. Med hänsyn till att förefintlig behållning å fonden borde tagas i anspråk för täckande av sålunda uppkommen skuld å fonden beslöt 1932 års riksdag (prop. 96; SU 30; rskr 96), att fondens medel tills vidare ej behövde göras räntebärande. Efter försvarets fastighetsfonds tillkomst har fonden enligt statskontorets mening inte längre någon uppgift att fylla. Några utgifter från fonden har ej heller förekommit sedan budgetåret 1937/38. Fondens behållning utgör för närvarande 222 932 kronor 48 öre.

Fortifikationsförvaltningen och riksräkenskapsverket har i avgivna remissutlåtanden icke haft något att erinra mot statskontorets förslag.

Mot ifrågakvarande förslag har departementschefen icke någon erinran. Departementschefen förutsätter, att fondens behållning, avrundat 300 000 kronor, tillföres den i riksstaten uppförda inkomsttiteln Övriga diverse inkomster.

Under rubriken Överskott framhålles följande.

Det överskott, som skall tillföras riksstatens driftbudget, bör enligt vad departementschefen har anfört beräknas till $4\frac{3}{4}$ % på den vid nästa budgetårs början å fonden redovisade kapitalbehållningen. Enligt riksräkenskapsverket skulle detta innebära att värdet av Karlskronavarvets anläggningar skulle komma att ingå i kapitalbehållningen den 1 juli 1961 och därmed påverka överskottet å kasernbyggnaders delfond för budgetåret 1961/62. Med hänsyn till att andra delposter å försvarets fastighetsfonds stat för budgetåret 1961/62 omräknats som konsekvens av den beslutade bolagsbildningen vid marinverkstäderna i Karlskrona, bör enligt riksräkenskapsverket överskottet beräknas å ett kapitalvärde, som reducerats med beräknat nettovärde av de anläggningar, som avses övertagas av det nya bolaget den 1 juli 1961. Det av fortifikationsförvaltningen beräknade och av riksräkenskapsverket i inkomstberäkningen för budgetåret 1961/62 angivna överskottet har därför minskats med 250 000 kronor. Det på sagda sätt beräknade överskottet uppgår till 33 880 000 kronor, vilket belopp bör uppdelas med 30 200 000 kronor på kasernbyggnaders delfond och 3 680 000 kronor på befästningars delfond. Denna uppskattning av överskottet har legat till grund för den förut gjorda beräkningen av ersättningsanslagen.

Beträffande beräkningarna i övrigt av staten för försvarets fastighetsfond hänvisas till statsrådsprotokollet.

Utskottet. Under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag om sammanslagning av de tre försvarsgrensdelfonderna tillstyrker utskottet, att från och med budgetåret 1962/63 övergång sker till en enhetlig grundunderhållskvot av 1,2 % för samtliga byggnader tillhörande första gruppen å kasernbyggnaders delfond.

Vidare finner utskottet sig på anförda skäl böra tillstyrka en uppräkningsarbete i enlighet med departementschefens förslag av posterna för istånd-sättningsarbeten under de båda delfonderna.

Den verkställda anslagsberäkningen synes jämväl i övrigt böra godtagas.

Mot departementschefens förslag om avveckling av »Lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål» har utskottet icke något att erinra liksom ej heller mot att fondens behållning tillföres den i riksdagen uppförda inkomstiteln Övriga diverse inkomster.

Utskottet har icke heller något att invända mot det framlagda förslaget om eftergivande av viss Kronans fordran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 10 februari 1961 såsom bilaga fogat förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1961/62;

b) för budgetåret 1961/62 under fjärde huvudtiteln anvisa följande förslagsanslag, nämligen

Ersättning till försvarets fastighetsfond: Kasernbyggnaders delfond 103 950 000 kronor,

Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond 28 370 000 kronor;

c) godkänna det i förenämnda statsrådsprotokoll framlagda förslaget om befrielse för dödsboet efter Alfred Nilsson från gäldande av kronans fordran å 8 510 kronor;

d) godkänna det i samma statsrådsprotokoll framlagda förslaget om avveckling av »Lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål».

Stockholm den 18 april 1961

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG